

ESIPUHE:

KATSAUKSIA SISÄKORVAISTUTETTA KÄYTTÄVIEN LASTEN PERHEIDEN KOKEMUKSIIN JA AIKUISTEN KUNTOUTUMISEEN

Eila Lonka¹ ja Taina Välimaa²

¹ Käyttäytymistieteiden laitos, Puhetieteet, Käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto

² Humanistinen tiedekunta, Logopedia, Oulun yliopisto

Tämä lehti jatkaa *Puhe ja kieli* 3/2010 -lehden teemaa kuulovian vaikutuksista lasten, perheiden ja aikuisten elämään ja kuntoutumiseen. Suurin osa vaikea-asteisesti kuulovikaisista lapsista syntyy kuuleville ja puheella kommunikoiville vanhemmille (yli 96 %; Mitchell & Karchmer, 2004), joten kuulovika, kuntoutus ja yhteistyö useiden eri ammattilaisten kanssa lapsen kehityksen eri vaiheissa vaikuttavat lapsen ja perheen elämään monin tavoin. Nykyisin vaikea-asteisesti kuulovikaiselle lapselle asennetaan usein leikkauksessa sisäkorvaistute, ellei hän hyödy riittävästi perinteisistä kuulokojeista (NICE, 2009). Sisäkorvaistutekuntoutuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä puhutun kielen kehitykselle. Vanhemmat usein odottavatkin puhutun kielen kehitystä sisäkorvaistutteen saamisen jälkeen. Myös lasten ja perheiden elämänlaadun odotetaan paranevan sisäkorvaistutteen saamisen myötä (Summerfield & Marshall, 1999). Sisäkorvaistutehoito on vakiinnuttanut asemansa. Sen vaikutuksia lasten puheen havaitsemiseen, puhutun kielen ja kommunikaation kehitykseen sekä lasten sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen, elämänlaatuun ja hyvinvointiin on tutkittu laajasti kansainvälisesti. Myös Suomessa tutkittua tietoa on saatavilla koko ajan enemmän. Sume raportoi tässä teemanumerossa uusia havaintoja hankkeesta, jossa seurataan sisäkorvaistutetta käyttävien lasten kehityskulkua ja perheiden kokemuksia esiopetuksesta nuoruusikään.

Teemanumero jatkaa kuulovian ja sisäkorvaistutteen vaikutusten tarkastelua vaihtuen seuraavissa artikkeleissa näkökulmaa sisäkorvaistutteen saaneisiin vaikea-asteisesti kuulovikaisiin aikuisiin (NICE, 2009). Suomessa ensimmäiset aikuisten sisäkorvaistuteleikkaukset tehtiin 1980-luvun alussa yksikanavaisilla sisäkorvaistutteilla (Rihkanen, 1988). Aikuisten sisäkorvaistuteleikkaukset käynnistyivät uudelleen 1990-luvun puolessa välissä, jolloin aikuisille alettiin asentaa monikanavaisia sisäkorvaistutteita. Myös suomenkielisistä aikuisista onkin jo saatavilla monipuolista seurantatietoa. Puheen havaitsemisen kuntoutumista on tutkittu sekä behavioraalisin että elektrofysiologisin menetelmin. Tässä teemanumerossa Välimaa luo katsauksen sisäkorvaistutetta käyttävien aikuisten kuulonvaraisen puheen havaitsemisen kuntoutumiseen germaania ja romaanisia kieliä puhuvien aikuisten ja suomenkielisten aikuisten tutkimusten kautta. Välimaa raportoi katsauksessaan myös viimeaikaisia kansainvä-

lisiä raportteja aikuisten kuulovikaisten kuntoutuksen vaikuttavuudesta (esim. Heydebrand, Mauze, Tye-Murray, Binzer, & Skinner, 2005; Fu & Galvin, 2008). Suomessa kuulovikaisten aikuisten kommunikoinnin kuntoutukseen ei nykyisin ole nimeksikään osoitettu resursseja. Lonka, Alho ja Nääänen valottavat puolestaan sisäkorvaistutetta käyttävien aikuisten tapah-
tumasidonnaisten jännitevasteiden muutoksia. Artikkelissa kuvataan myös lyhyesti muita sisäkorvaistutetta käyttävien aikuisten keskushermoston tutkimusmenetelmiä. Puheen ha-
vaitsemisen kuntoutumisen myötä sisäkorvaistutetta käyttävien aikuisten elämänlaadun on
todettu parantuneen huomattavasti (Rembar, Lind, Arnesen, & Helvik, 2009). Blomberg ja
Lonka käsittelevät teemanumerossamme suomalaisten sisäkorvaistutetta käyttävien aikuisten
elämänlaatua ja sen mittaamista.

LÄHTEET

- Fu, Q.-J. & Galvin, J.J., III (2008). Maximizing cochlear implant patients' performance with advanced speech training procedures. *Hearing Research*, 242, 198–208. doi:10.1016/j.heares.2007.11.010
- Heydebrand, G., Mauze, E., Tye-Murray, N., Binzer, S., & Skinner, M. (2005). The efficacy of a structured group therapy intervention in improving communication and coping skills for adult cochlear implant recipients. *International Journal of Audiology*, 44, 272–280. doi: 10.1080/14992020500060404
- Mitchell, R. E. & Karchmer, M. A. (2004). Chasing the mythical ten percent: Parental hearing status of deaf and hard of hearing students in the United States. *Sign Language Studies*, 4, 138–165.
- NICE (2009). *Cochlear implants for children and adults with severe to profound deafness*. NICE technology appraisal guidance 166. National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE), Lontoo, Iso-Britannia. Haettu 1.9.2010 verkkosivulta: <http://www.nice.org.uk/nicemedia/pdf/TA166Guidance.pdf>.
- Rembar, S., Lind, O., Arnesen, H., & Helvik, A.-S. (2009). Effects of cochlear implants: A qualitative study. *Cochlear Implants International*, 10, 179–197. doi:10.1002/cii.402
- Rihkanen, H. (1988). *Rehabilitation assessment of postlingually deaf adults using single-channel intra-cochlear implants or vibrotactile aids: A prospective clinical study*. Academic Dissertation, University of Helsinki, Helsinki.